

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre.....	24 kor. (12 frt.)
Félévre.....	12 „ (6 „)
Negyedévre.....	6 „ (3 „)
Egy óra.....	2 „ (1 „)
Egyes szám.....	8 fillér (4 kr.)
Vidékre.....	10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap
korán reggel.
Ünnep és vasárnap után is.

Kolozsvár, 1904.

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. PAPP JÓZSEF.

SZERKESZTŐSÉG

KIADÓHIVATAL

Eggetem-utca 7., (Lyceum-egyetem.)

HIRDETÉSEK DIJA:

Négyező centiméterenként 8 fillér.

Párosok és kereskedők kedvezményben részesülnek

Nyilvántartás szerint 40 fillér.

Vasárnap, február 28.

Dr. Apáthy Istvánnak!

— Két levél. —

II.

Kedves barátom! Folytatom a dicsekvéseimet! Nem csinálom én a magam kedvéért, de hogy erre nagy szükségem van, meglátod a végén. Tudományos tevékenységem? Az is volna valami. Üsd fel a magyar lexikonokat s megfogod látni, hogy a magyar írók díszes sorában nem foglalom el éppen az utolsó helyet. Sok-sok kötetem forog közkézen, előadásaim tehát jobbra nyomtatásban is megjelentek. Ezekből a nyomtatványokból a nyelvészeti és az irodalom történeti felfogásom nyilvánvaló. Sok-sok faktumot korrigáltam ki, sok elhallgatott dolgot ékeltem már be; historiai gondolatmenetemet sem rejtettem el a véka alá, sem a nyelv, sem a népalakulás kérdéseiben. Mondhatni a románok között iskolát alapítottam, a melynek egyik alaptétele az volna, hogy a tudományt nem szabad a politikai pártkérdések szempontjából művelni, s a jelen esetben nem szabad, a magyar nemzet nagy érdemeit elvitatni; a román kultúra, a román irodalom és nyelv fejlődésére a nagy magyar hatást elhallgatni nem szabad.

A szépirodalom terén számos beszélylyel és fordítással akartam ügyeskedni, elegend mondták, hogy nem volnék éppen unalmas ember. Már 1868-ban munkatársa voltam a Fővárosi Lapoknak; aztán a többi szépirodalmi lapoknak is mind; a tiszteletplétyák nagyon sarkaltak az írásra. — Szindarabok is írtam; 1878-ban Szép Iliánát; a kolozsvári színpadon, nagy sikert aratott, honnan elvitték az ország minden részébe, még Budán is előadták. Én voltam az első, a ki a magyar színpadra felvittem a hazai fajokat. A végzet itt is utólt. Almási Tihomér ur rá egy esztendőre megírja az ő „Tót leány“-át. Iliána és Hanka között csak annyi a különbség, hogy az első magyarul beszél, az utolsó toltosan, Almási Tihomér nézve azonban egész legendák keringenek a prioritásról, a hazai faj színpadi szerepeltetése kérdésében. „Flórika szerelmét“, „Boldizsár Ágnes“ ki nem ismeri. Az író erkölcsi alapjait gondolatvilágát, gondolkodásának nemességét, vagy nemtelenségét semmiből sem ismerhetjük meg úgy, mint a szindarabokból. Én munkáim gondolatvilágánál ezt az oldalamat is bemutattam már Boldizsár Ágnes előadása után. Te voltál az első azok között, a kik gratuláló vizittel engem megtisztaltak. Nagyon hálás vagyok érte!

Hírlapíró is voltam én, még pedig huszonötésszandón át. A Magyar Polgárnál kezdtem 1870-ben, ott is végeztem, nem tudom mikor. Az ország minden tekintélyesebb lapjánál szívesen láttott vendég voltam. A Jókai „Hon“-jának is rendes munkatársa, emiatt egyik regényében meg is énekelt. De sohasem voltam esküdt-szék előtt, nem hazudtam, nem rágalmaztam. Pedig ha hírlapíró vi-

tázott az életben, nekem részem volt benne. Ilyen ügyekből kifolyólag még párbajom sem volt. Igen, mert mi abban az időben a hírlap-írói fegyvert az érv igazságában kerestük, nem Schuster Emil norinbergi áru kereskedésében; az esküdtek elé rágalmak és hazugságok révén nem vágyódtam soha. Mi a hírlapot tisztos helynek tartottuk és nem szemétdobnak, a hová a suhanc a maga szellemi durvaságait, rongyait, rágalmait a közérdek leple alatt — nap-nap után összehordhatja. Ugy-e, ez a valami is még mindig az ember mellett bizonyít?

Román nyelven is írtam — töméntelen. Irodalmi pályámat volta-keppen a budapesti Aurora-ban kezdtem meg 1866-ban. De csakhamar magyar írónak csaptam fel, a miért én életemen át igen sokat szenvedtem, sok keserűségen mentem át. Ungaria című folyóiratomban hét vastag kötetében céloz, törekvésem volt, a magyar kultúrát, a magyar irodalmat a román közönség előtt kedvessé tenni. És voltaképpen itt voltam én elememben. Slaviciu a Tribuna szerkesztője egyszer öntudatlanul kiserkesztett volt, hogy mily nagy ember volnék közöttük, ha náluk maradtam volna. Arany, Bajza, Csokonai, Czuczor, br. Eötvös, Endrődi, Jókai, Kazinczy, Kisfaludy, Lévai, Petőfi, Pósa, Tóth Kálmán, Tompa, Virág, Vörösmarty stb. stb. közkedveltségű költeményei lefordításával bemutattuk a magyar költészet gyöngyeit a román világnak, a Kárpátokon is; a novella-regény irodalmat, a magyar tudományosságát, a magyar kultúrát, a magyar tudományosság biztosítékait, a magyar történelmi felfogást az egyes képviselők bemutatásával tettem nyilvánvalóvá. De ak Ferenc, Széchenyi István, Kossuth Lajos, Tisza Kálmán, Kemény Zsigmond, Baross Gábor, József Miklós, Beöthy Zsolt, Bartalus István, Hunfalvi Pál, Mikszáth Kálmán, Wenczel Gusztáv, Szabó Károly, Csiky Gergely, gr. Kuun Géza, Herczeg Ferenc, Felméry Lajos és sok meg sok nevezetes férfiú élete, törekvése, munkássága hamisítatlan előadásban lett ismertette „általam“. És vegye kézbe bárki is román és a magyar irodalmi könyveimet, azokat sorról-sorra hasonlítsa össze, a román író a magyar írótól sem politikai elvre, sem rokonszenvre, sem tudományos felfogásban, eszmékben egymástól különbözni nem fog.

Ne vonogasd a válladat és ne kérdezd, hogy mindezekhez mi köződ? Neked is, a Rectornak is rettenetes közöd van hozzá, csak mehecsünk tovább.

Nem is panaszkodom. Volt, mint kimutattam, elismerés elég, a melyekhez még hozzá adhatom, hogy a dekorációk veszélye is ismételt megfenyegetett, amit én tisztelettel és a legnagyobb hálával elhári-

tottam magamról azért, nehogy úgy látszassék, hogy hazafias érzelmeim, törekvésem, munkásságom a gomblyuk fájdalomiból erednek. Mert reám, lépéseimre nem csak a magyarok, de a románok is figyeltek, akik nagyon is résen állottak s lesték, hogy a földi javak hajhászását a szememre lobbantsák. Azért nem folytattam én állásért sem soha. Sem a tanfelügyelői, sem az egyetemi tanári állást nem kérvényeztem soha. Különösnek látszhatik, de igaz. Ide adták önként.

Mint tanfelügyelő a magyar nemzeti kultúra szolgálatában állottam mindig és soha semmiféle tényemhez nem fért hozzá a gyanu, hogy a nemzeti kultúra terén, annak rovására idegen, vagy hazaelenes elemekkel paktáltam volna. Arról a helyről felséges királyom és kormányom elismerésével távoztam el. A kathedrán? Kevesebb anyagi javakkal bár, de mindig olyan urnak tartottam magamat mint bárki más, azokkal a jogokkal, azokkal a kötelességekkel, azzal a hazafisággal igyekeztem szolgálni, mint más.

A tanárok között a hazafias kötelességek teljesítésében nagyobb magamról nem ismertem, még Tégedet sem. A mások tanszékeivel nem bajlódtam soha, mert meg voltam győződve, hogy a kathedrák urai eskükhöz képest is, de átértett kötelességüknek fogva tényleg azok, akiknek lenniük kell. Az ilyen dissztáció felesleges is. A hallgatókat csak annyira bocsátottam magamhoz, a mennyire az il-dom, a józólés s a hivatali kötelességem parancsolta. Tizenhete év alatt sem ellenem panasz, sem mások ellen nekem panaszom nem volt, a magam portáján a rendet fenntartottam mindig. Más kathedrára nézve semmiféle megjegyzést, szóbeszédet el nem türtem soha; mert nagyon világos, ha a méhes egyik kasának a lakóit a többiekre bocsájtjuk, abban a méhesben nem csak a rend fog fenekestől felfordulni, hanem rövid idő alatt az élő lények egymást irtják ki. De hát még hozzá az erkölcsi alap?

A szép magyar ifjúság ősztermészetű, lovagiassága, jelleme a kénkedést be nem veheti. Az a tanár, a ki ilyen irányban mutatna utat, vagy az az ifjú, aki ilyenre vetemednék, meg vagyok győződve, hogy a nemzeti ifjúság részéről kellő megfenyítésben részesülne nyomban!

A magyar kormányt a román intézeteknél érettségi vizsgálatokon 18 esetben képviseltem. Magyar meg nem látott, teljesen magamra hagyatva tehettem volna tetszésem szerint. De nem csak kötelességem-ből kifolyólag, hanem hazafias érzésem parancsolatjából is, az államot magyarul, magyar szellemben képviseltem.

Politikai pályámon egyetlen vezért ismertem: Tisza Kálmánt. Elvet nem változtattam; nem csatangoltam zászlótól zászlóig; ez bűnöm lehet, de szívesen eltűröm érte

a lefejeztetést. Meggyőződése volt, hogy Tisza Kálmán hazafiságának alapja van olyan erős, mint a többi pártvezéreké. Most sem futok külön ideálok után. Tisza Istvánban látom a vasakat párosulva az észszel, a hazafisággal, az elokvenciával — azért hallgatagon követem, némán, mert jól lakván a torzsalkodásokkal, aktiv politikát többé nem üzők.

Magán életemben magyar társaságban élek, magyar szokásoknak hódolok; barátaim magyarok, akik oly hosszú időközön át kívül-belül megismerhettek már s nézeteimről mindenképpen meggyőződhetek.

Nos, mit mulaszthattam el? Mik lehetnek azok a hazafias kötelességek, a miket figyelmen kívül hagyhattam? Mit kívánhatott tőlem még a magyar haza, a magyar társadalom, a mit én csekély tehetségem szerint, ne teljesítettem volna?

Ezt a Te lapod, annak hasábjain egy ismeretlen X, elég szemérmelenül az arcomba vágja. Ugy-e tudomást szerezte róla? Lehetetlen, hogy tudomásod ne legyen, hiszen másnap ugyanabban a lapban erősen döngödt a szegény delegátusokat!

Tehát akkor, a mikor azt hittem már, hogy egy élet becsületes munkásságával, a háromszoros királyi kegyvel, a nemzet és a nemzeti ifjúság „örökös hálájával“ nyugvó ágyamat elég puhára, elég tisztára megvettem, takaróm alatt megjelenik az ismeretlen poloska és véresre csip.

És itt enged meg, hogy reszkessek a hidegvéremtől. — Mi a vád, mi a bűn? Nagyon súlyos, hogy érdemes volna az ügyészi beavatkozás. Halljuk hát! „Több egyetemi hallgató panaszkodott“, hogy én nem veszem jó néven a magyar ifjaktól, hogy az előadásaimat látogatják s ha mégis vizsgálatra mennek jelentkezni a lebeszéléstől az elbuktatásig mindenre képes vagyok. Hogy én azt hiszem, hogy nem azért vagyok alkalmazva azon a kathedrán, hogy a tudományt istapoljam, hanem hogy az oláh nemzetiséget szítsam; hogy megtörténik, hogy Románia helyett kicsuszik a száron a »Cara noastra« (a mi országunk) és egyé b is. Hogy szokatlan dolgot a nemes törekvésű magyar ifjak az én előadásaimon eleget tapasztaltak.

Ha azt az iv papirt egy krajcárért az utca szegleteken csak úgy kiltanák ki, mint eddig, ezen közleményére ügyet sem vetnék. De a lap nagyon komoly. Komolytá teszi az a körülmény, hogy Te, a ki ide Rector vagy s több igen tekintélyes kollégám annak élén kijelentették, hogy az a lap a ti szíveitekhez legközelebb áll; hogy az lesz politikai szellemi tökéletnek a közraktára, a Bánffy-párt hivatalos közlönye. Én abban az ellenem intézett, nem tudom kitől eredő támadásban, tényleg a Bánffy kém rendszerét látom felújulni, a mely

kopókat, poloskákat nevel, a mik még az apjukat sem kimélik meg, a mint lapotok meg nem kimélt engem, a ki isten és ember előtt politikai apátok volnék!

Az ellenem intézett ezen támadásra Neked, a Bánffy-párt éltető lelkének, egy hétnek az elmúlása dacára sem volt semmi megjegyzésed. Talán el sem olvastad.

Mindenek előtt a jó izlés, az egyetemi béke, a tudomány nevében tiltakozom a Bánffy-féle rendszernek az egyetem falai közé, lapotok útján való bevitelle ellen. És hiszem is, hogy Te, a finom érzésű gavalér, a nemes kollega, a kiváló tapintatu Rector megtalálod az utat arra, hogy a Bánffy-kollégák lapjában a Tisza-téle kollégák kerékbe ne töressenek.

De nem oda Buda! A vád kiváló kollégáim lapjában elhangzott. Rectorom vagy... tudomást vetél lapod útján arról, hogy én hazáru ló, esküszegő, a magyar ifjúság gyűlölője vagyok. Lásd, azért soroltam elő kiváló érdemeimet, hogy dokumentáljam, miszerint a vád állításaira talán mégis képtelen volnék. Szavamra mondom az vagyok. Tizenhete év alatt egyetlen magyar ifjut sem buktattam meg, egyetlen magyar ifjut sem beszéltem le előadásaim hallgatásától; egyetlen egy esetben sem fordult elő az inkriminált „mi országunk“ féle kifejezés és az én tantermem hazafiság tekintetében egyetlen hajszállal sem különb, mint akár a Tiéd. A Bánffy-rendszerrel a gyanu mégis hozzám férközött. A közlemény után százból tíz mégis elhiszi, hogy a II. osztályu tanteremben fura dolgok történhetnek. Rectorom vagy, vizsgálatot követelek! Egy Rector, különösen Te, a kiváló magyar hazafi, a minek tényleg elismerlek, el nem nézheti, hogy az egyetem területén ilyen állambontó históriák történhessenek. Ha bűnösségek kitűnik, nem kérek kegyelmet, Gergely-napja úgy is közeledik, Fridrichet is a neve napján akasztották fel, Te a nevénapján rendezz Mátyásnak, az igazságosnak, a szobra előtt, egy nyilvános fejlevéltel belevélt díjakkal a Menza-Akadémika javára. Van még erre példa, a cigány mikor király lett, először az apját akasztatta fel. Ha a vád nem igaz, elégtételt nem kérek, csak az az ohajtásom, tisztíts meg lapotokat a paplan alatt csipő poloskától. Ha ez sem volna lehetséges, úgy kérlek, világhírű nevedet ne add át oda, ahol a kollégáidról nyilvánvaló rágalmakat, oly szemérmelenül dobna a nagyvilágba. Ha ez sem volna lehetséges, ugye előre kijelentem, hogy azzal a kopórendszerrel, a hazugságokkal és a rágalmakkal, a magyar nemzeti államot felépíteni nem fogjátok.

A Bánffy szelleme sötétedjék Neked!

Moldován Gergely.

a nagytettségű fővárosi írók felolvasását is kilitásba helyezi a rendezőség. A hangverseny teastély követi, melyen egy csésze, párolg, illatos teát sonkával együtt egy koronájával válthat meg a belépő, ki jegyért is csak egy koronát fizet s így potom egy forintért élvez is és egyáltalán hozzájárul egy nemes ügy szolgálatához is.

— (A Kossuth-szoborbizottság ülése.) A kolozsvári Kossuth-szoborbizottság tegnap délután 5 órakor tanácskozással gyűlt össze a városháza közgyűlési termében. Az értekezleten dr. Kossuth Ignác egyetemi tanár elnökölts részt vettek a tanácskozáson Szvcsina Géza polgármester, Balogh Károly, Bíró János, Hory Béla, Katona András, Kecske-ményi István, Kuszko István, dr. Papp József, Poczey Mihály, Magyar Mihály, Móra Gyula, dr. Nemes Ferenc, Salamon Antal, dr. Török István, Turcsányi Gyula és Vincze István bizottsági tagok.

Az értekezlet jelentős tárgya a bizottságának kiegészítése volt.

Elfogadták a bizottság száz tagra való kibővítésének javaslatát s most már három albizottságot küldtek ki:

1., a gyűjtőbizottságot.
2., a sajtó-ügyi bizottságot és
3., az ünnepélyeket és mulatságokat rendező bizottságot. Ez albizottságok 5–5 tagból állanak, de tetszés szerint kiegészíthetők magukat. A bizottságok megalkatása után a gyűlés megindításáról s ennek részletes keresztülvételéről folyt a tanácskozás, melynek végzetével ama reményben szolgált fel az értekezlet, hogy szívós és erőteljes buzgalom mellett nem sokára hirdeti majd a szobor Kossuth Lajos örök dicsőségét.

— (Hírlapszolgálat érdeklése.) A kolozsvári újságírók szindikátusának küldöttje tegnap délelőtt báró Szentkereszthy Zsigmondnál, a kolozsvári törvényszék elnökénél, majd Dózsa Endre alispánnál jelentkezett, mindkét helyen intézkedéseket kérve ki az iránt, hogy az újságírók működése a lehetőségig megkönnyíthessék. Báró Szentkereszthy Zsigmond belátja az újságírók fontos szerepét a tárgyalásoknál s kijelenti, hogy minden ezáltal eléje terjesztett kérdéseket jogos kívánságnak tartja. Hogy a törvényszéki teremben oly kényelmetlen a berendezés a hírlapírókra nézve, erről nem tehet, de most ismételt elterjesztést fog tenni, hogy az eddigi berendezés reformáltsáék. Dózsa Endre, Kolozsvármegye alispánja előtt sajtókönyv bevezetését kérelmezte a küldöttség. Az alispán határozott elnyújt látván abban, hogy a közigazgatás kollégiális viszonyban éljen a sajtóval, tudatja, hogy a sajtókönyv bevezetését ő maga is kívánságnak és szakszerűnek tartja s így, — hogy kellő szentesítést nyerjen az ügy, — a jövő havi vármegyei közgyűlésen előterjesztést fog benyújtani a sajtókönyv kellő formában leendő bevezetése iránt.

A hírlapírók szindikátusa ma délelőtt 11 órakor, az Európa kávéház fölött lévő emeleti teremben gyűlést tart, este 8 órakor pedig társas összejövetelt rendez a Nagy Gábor szálló éttermében.

— (Unitárius torna-estély.) Kedves baba-arcú lánykák, hamis bakfisak, számtalan szép nagy leányok és sok namák, meg tatak jelenlétében tartotta meg az unitárius kollegium ifjúsága a táncsal egybekötött torna-estélyt. Már hat óra előtt jóval megtelt a kollegium igen modern torna-terme szép, disztigált közönséggel. Kevésbé a kitérőt óra után katonás sorrendben vonult fel a dalás fiatalok — fehér dresszben. Az érdekes műsort szabványokkal nyitották meg, melyeket az intézet tornatanára, László Gyula vezetett. Az igen komplikált rendezvények közül is a lepreceiből folyt a. Ezután csapat-tornázás következett. Első csapat. Vezető Abrudbányay Ede (8.) Második csapat: nyújtó. Vezető Lóvi Emil (7.) Harmadik csapat: bak. Vezető Szentkereszthy Andor (7.) A csapatoknál szer-tornázása is rendben folyt le s az előtornázások által mutatott figurák kivétel nélkül precíz, szabatosan végezte minden egyes csapat tag. A műsornak szép pontját képezte a minta csapatnak mutatványa a magas korláton. Ezután a versenyek következtek a következő eredményekkel: Magasugrás. 1. Abrudbányay Ede (155.) 2. Gángi Andor, 3. Kone Rudolf. Nyújtó. 1. Lóvi Lajos, 2. Lóvi Emil, 3. Horváth Lajos. Súlyemelés. 1. Hersényi Andor (12-szer ötven kilós súlyzó) 2. Székely Ferenc. 3. Szabó József. Korlát. 1. Vári Domokos, 2. Lóvi Emil, 3. Horváth Lajos. Vivők. 1. Perczel Gábor, 2. Abrudbányay Ede, 3. Gyulai Tibor. Kezdő vivők. 1. Árkosi Tamás. A magas ugrást nagyban akadályozta a padló-nak sikossága. A nyújtó versenyén könnyen végzetessé várható baleset történt Lóvi Lajosnál, mutatványa közben a nyújtóról leest. A jelenlévő mentők nyomban ápolás alá vették, azonban szerencsére komoly baja nem történt. Pár percet rá egy jelen lévő hölgy, talán az izgalmtól elájult. Ezen incidensen után a versenyek tovább folytak.

A csinosan összeállított műsort egy élő képpel (Gula) fejezték be. A zsűri elnöke: Gál Jenő táblai tanács elnök kibírdette az eredményeket, a díjakat pedig Boros Ella adta át a győzteseknek a közönség nagy tapsai között. Majd Ferenc József unitárius püspök lelkes beszédben buzdította további munkálkodásra is egy torna tanárt, mint az ifjúságot. A beszéd végén a lelkes fiatalok vállra vette László Gyula torna tanárt elismerés illeti páratlan buzgalmaért. Ezután Csikai Gyuri pattingó csárdása mellett fogtak hozzá a tánchoz. (i)

— (Szent Antal felolvasó-estély.) A legközelebbi Szent Antal felolvasó-estélye az évi március hó 1-én, kedden este 6 órakor a román kath. főgimnázium dísztermében fog megtartatni. Felolvas ezáltal

Récsey kegyesrendi tanár „Vanitatum vanitas” című témáról. Poszler Ilona és Bakcsy Zoltán joghallgató egy-egy költeményt fognak elszavalni, a Mária énekar pedig négy vallásos éneket ad elő.

— (A Kolozsvári Iparosok Hiteleszövetkezete) felszámolás alatt lévő cég tudomására hozza az érdekelteknek, hogy a takarékpénztár IV-ik részleteit f. év március 1-től kezdődőleg folyósítja. Kifizetés naponta délután 3-tól 5 óráig az intézet helyiségében, Mátyás király-tér, Iparos Egyet háza emeletén.

— (Sakkverseny Kolozsvárt. Dr. Rosenberger Mórnak, az egyik védnöknek jelenlétében általános érdeklődés mellett folytatták az egyetemi kör sakkversenyt. A rendes párosítás után Benkő nyert Kulintól, Kónya Jancsótól, Márton Téglással szemben, Stern Ferenczytől míg a Márton—Jancsó-féle elmaradt pártit Jancsó nyerte meg. A játszóok állása a hatodik nap után: Benkő, Stern 5½, Kónya 4, Kuln 3, Jancsó 2, Ferenczy, Márton 1½, Téglás 0.

— (Gazdák figyelmébe.) Az Erdélyi Gazdasági Egylet március 2-án d. u. 4 órakor saját helyiségében (Kolozsvár, Petőfi-u. 7 sz. I. em.) értekezletet tart, melyre minden érdeklődő állattenyésztő és állattartó gazdát szívesen lát. Az értekezlet tárgya: Megbeszélés a fennálló állategészségügyi törvények és rendeletek esetleges olyan tul-szigorú, vagy hiányos rendelkezéseinek, amelyeknek a gazdák érdekei szempontjából való revíziója kívánatosnak mutatkozik.

— (A kolozsvári pincér-egylet táncestélye.) A kolozsvári pincér-egylet, — mint már jeleztük is, — március hó 6-ikán, nagyszabású táncestélyt rendez az egyet házalapja javára a Központi szálló emeleti nagytermében. A mulatság rendezőségében Kolozsvár város urfi fiatalágának nagy része venne szerepet s bizonyosra vehető, hogy az estély a szezon egyik legkedélyesebb mulatsága lesz. Azok, a kik esetleges tévedésből nem kaptak meghívót, de arra igényt tartanak, forduljanak a vigalmi bizottság elnökeihez, Uhrin Bandi főpincérhez. (Ács-féle sörcsarnok.)

— (Uj ügyvezető.) A „Kis- és közép-kereskedők takarékpénztár és hiteleszövetkezete” Winter Jakab, helybeli kereskedőt a szövetkezet ügyvezetőjévé nevezte ki. Az új ügyvezető egykor a Budapesten székelő Magyar Általános Takarékpénztárnak volt első levelezője, a pénzügyi teendőkhöz igen avatott, széles látáskörű férfi, a ki készségtelennél fogja lendíteni a takarékpénztár hiteleszövetkezetét, melynek most az élére állították.

+ (Fehér rózsá.) Irjon kérem H. B. által adott címre egy néhány sort, nyughatatlan vagyok. Talán haragszik. Kezeit csókolja. N. J.

x Orvosi körökben már rég ismert tény, hogy a Ferencz József keserűvíz valamenynyí hasonló vizet, tartós hasahűző hatása és emilitésre méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tetemesen felül-mulja. Kérjünk határozottan Ferenc József keserűvizet.

IRODALOM.

„Érdekes könyvtár” márciusi fü-zete a következő tartalommal jelent meg: Tóth Béla: „Igazmondó Kelecsény”. (Elbeszélés) Szabóné Nőgál Janka: „Hamupipőke”. (Elbeszélés.) Szabolcska Mihály: „Idegenben”. (3 költemény.) Peszty Árpád: „Paraszt virtus”. (Novella.) — E gazdag szépirodalmi tartalom mellett bő az ismeretterjesztő apróságok rovata, ugyszintén a rejtvénypályázati rovat is, melynek minden egyes megfejtője, kivétel nélkül, könyvjutalomban részesül. — Az eddigi füzetekben a fenti írón kívül Mikszáth Kálmán, Eötvös Károly, Gárdonyi Géza, Jakab Ödön, Szabó Endre, Dalmady Győző stb., tehát kizárólag elsőrangú magyar írók dolgozatait közölte az „Érdekes könyvtár”, mely lassanként sikeresen hódítja magához a „Gartenlaube”, „Über und Meer” és a többi sejtetes tartalmu német füzetes vállalat publikumát. Az „Érdekes könyvtár” előfizetési ára negyedévre csak 1 korona, mely összeg az „Érdekes könyvtár” kiadóhivatalába (Budapest, V., Kálmán utca 2.) küldendő.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kolozsvár, vasárnap, február 28-án:
Délután 3 órakor, leszállított helyárrakkal:

KATALIN.

Este 7 órakor, rendes helyárrakkal:

JÓZSI.

Bohózat 3 felvonásban.

Kezdeté 7-kor, vége fél 10 kor.

Holnap, hétfőn, február 29-én.

JÓZSI.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Hétfő: Józsi (b. 142. sz.)
Kedd: A bajusz (b. 143. sz.)
Szerda: Egyenlőség (b. 144. sz.)
Csütörtök: Szegény Jonathán (b. 145. sz.)
Péntek: Kisértetek (b. 146. sz.)

* Józsi. Molnár Ferenc darabja Vig-színházi sikerei után eljutott immár hoz-zánk is és tegnap este ennek a francia recipe szerint készült magyar — vagy helyesebben — budapesti hohózatnak meghallgatására gyűlt össze a publikum a színházban. S természetesen az első jelenet-től kezdve, a darab utolsó szaváig har-sogó kacaj kísérte a darab fonák helyzetét, kissé talán erőszakosan, de mindenesetre ölelesen megkonstruált bonyodalma. Van egy pár fényesen megrajzolt alakja, még több lehetetlenebbnél-lehetetlenebb, de annál kacagtatóbb helyzet és a közönségnek nincs másra módja és alkalmá, mint arra, hogy minden gondolkodás nélkül felszabadi-tsa magából a jókedvet és mulasson két és fél órán át. A darab alakjai közt, természetesen legjellegzetesebb a Józsi. Ez a v-asott, pajkos pesti gyerek, aki mintja ő öreg Pry-Pál, minden lében kanál; mindent el-ront, mindent összehoz, de ő megfordítva azért, mert rosszat akar cselekedni. Van azután még a darabban egy törökbalinti furfangos sváb, aki a pesti uraknak nyári lakást ad bérbe. A többiek: tucat alakok, minden különösebb jellegzetes vonás nélkül, akiket a szerző felhasznál arra a célra, hogy a legkésőbbetűbb szituációkkal mulattasson. A Józsi szerzőjének munkájából meglátszik, hogy nem pályázik irodalmi hallhatatlanságra darabjával. Amit célzó munkájával, azt el is éri. A szép szamu közönség mind-vég pumpásan mulatott a darabon és különös gyönyörűsége tellett a címszerep ábrázolásának Fehérvári Annuskának szereplésében. Ez a kis leány régi ismerőse a színház publikumának, ám cim- vagy vezetőszerephez mindeddig nem jutott. A drámaíró nagyon mostohák és nem igen írunk 6–8 éves gyerekek részére darabot. Talán a legnagyobb dicsőret a kis Annus-kára, ha azt mondjuk, hogy enni valóan kedves kis csirkefogó volt és talpraesetten, ölelesen, mindvégig kedvesen teljesítette nehéz feladatát. A közönség nem is fukar-kodott az elismeréssel a csöppnyi művésznő iránt, akinek értelmes beszédéből, plasztikus mozdulataiból néhányan még tanulhatnának is valamit a mi színházunknál.

A többi szereplők is igyekezettel, fáradsággal törekedtek sikerre vinni a szerencsés szerző mindenesetre öleles darab-ját. Hogy ez az igyekezet némelyiknél kárba vesztett; azt felesleges is külön hangsúlyoz-nunk. Dezséri klasszikus sváb parasztja; Mészáros kedves parasztlány; Kas-sai fenomenálisán megajtszott ügyvédje, Bérczi találó művészije feltétlenül kü-lön dicsőretet érdemel. Játsszotak még: Th. Csige Böske, Hegedűs Szeráfni, Gál Janka, Szegő, Somlay, Kápolnayné, Cserényi Adél.

A darab fényes sikere valószínűleg egy csomó telt házat fog eredményezni.

* Színházi hírek. A most beálló héten Sherry lesz a színház udjónsága. Az új operettben, mely március 5-én, szombat, páros számú bérletésnapon kerül be-mutatóra, a színháznak mind a négy énekes-nője szerepelni fog s rajtuk kívül Kassai, Mátrai, Mészáros és Dezséri játszanak a darabban. — Pénteken Ibsen drámájában, a Kisértetek-ben lesz részünk. Összalott ez-uttal Somlai Artur fogja ábrázolni. — Jövő vasárnap délután, a tizedik ifjúsági előadás gyánapt Szigligeti vígjátékát a Mamá-t hozza színre az igazgatóság. A vígjáték előadását Pálfi Márton főgymnasiunai tanár vezeti be.

Táviratok

A delegációk ülése.

Bécs, február 27.

A délelőtti ülésen tudomásul vették a delegáció irattárára vonatkozó határozatát. Különböző jelentések tudomásulvétele után:

Barrián István Ó felsége nevében megköszöni a delegációnak munkásságát.

Elnök Szapáry Gyula Ó felségét áltette és ezzel a delegációnak működése az 1904. évre befejeztelt.

A Ház feloszlata.

Budapest, febr. 27.

A „Magyarország” írja, hogy Tisza a Ház feloszlatait elhatározta ugyan, de kény-telen azzal mindaddig várni, míg a delegá-ciók az 1905. évi költségvetést is megsza-vaszták.

Minisztertanács.

Budapest, febr. 13.

A Bécsben tartott minisztertanács — hír szerint — foglalkoztak az obstrukció leküzdésére vonatkozó eszközökkel, de meg-jegezésre nem jutottak a kormány tagjai.

Tisza tervei.

Budapest febr. 27.

A „Budapesti” hírlap” holnapi száma írja, hogy Tisza legelőbb a házszabály-re-víziót erőszakolja keresztül. Azután márciusra összehívja a delegációit és áprilisi letárgyalják az 1905. évi közös költségve-tést is, mely után feloszlítja a képviselőházat.

Apponyiék és az obstrukció.

Budapest, febr. 27.

A delegációról hazatérő Apponyisták nagy elkeseredéssel fogadták az itthon ma-radottak és kijelentették Szentiványi Árpád-nak, hogy Apponyi megtámadtatásáért az obstrukcióhoz csatlakoznak.

Szentiványi csillapította őket és azzal fenyegetőzött, hogy lemond a mandátumá-ról. De ez a fenyegetés sem használt és így most Apponyinak kell közelélni a harcászok lecsillapítására.

Az ez évi hadgyakorlatok.

Bécs, február 27.

A „Reichswehr” mai száma közli, hogy az ez évi nagy gyakorlatokon csupán a 2, 8, 9 és 14-ik hadosztályok vesznek részt, tehát csupa osztrák ezredek.

A hercegprimás betegsége.

Budapest, febr. 27.

Vaszary hercegprimás állapota rossz-szabba fordult, mert láza ma növekedett.

Az öngyilkos közjegyző.

Déva, február 27.

Noucs Gyula dévai közjegyző öngyil-kosságának közvetlen oka, hogy egy 3000 koronás váltója járt le, melyet peresítettek, de az azon lévő aláírásokat édes atyja és nővére hamisaknak deklarálták. A bank, hol e váltó elhelyezve volt, 3 napot adott a közjegyzőnek az ügy rendezésére, aki azon-ban, miután ez nem állott módjában agyon-lőtte magát.

A vasúti tisztviselők mozgalma.

Budapest, febr. 27.

A „Magyarország” írja: A vasutasok-nak esztük ágában sincs sztrájkolni, mert a szolgálati szabályzat keretében is módjuk-ban van kívánságaik érvényesítése.

E hó 6-án nagygyűlést tartanak és annak megbízásából memorandumot adnak át a kormány tagjainak és a képviselőház-nak. Felkéri továbbá a kormányt, az 1898. évben beterjesztett memorandum megál-lapítására és csakis a választól teszik füg-gővé további elhatározásukat.

A Bud. Tud. féléhivatalosan megcá-folja a vasutasok sztrájkjára vonatkozó hí-reket. A vasutasok úgy is elérik céljukat, mert ügyük már legközelebb megoldásra kerül.

A románok aktivitása.

Arad, február 27

A „Tribuna” mai száma egy felhívást közöl, melyben azt írja, hogy megelégtelték azt, hogy a román népet, mint a birkákat hajtsák a választási urnához. Felhívja azo-kat, akik féltek elhagynak Jenni, hogy forogjanak a nép között, hogy azokkal megértessék, hogy csupán román testvérré adják szavazatukat. Azt is elárulja az oláh lap, hogy a szerb és íót testvérekkel leg-közelebb megtárgyalják az együttes akció eszközeit.

Egy végrendelet.

Budapest, febr. 27.

Miklósi Ferenc kőhalmi birtokos mil-liókra menő vagyonát a Magy. Tud. Aka-démiára hagyta a következő feltételekkel: Köteles örökös 20.000 kor. évi fizetéssel olyan jószágigazgatót alkalmazni a bir-tokba, aki nemzeti irányban fejleszt a irodalmat.

A védelem többi része magyar iro-dalmi célokra fordítandó. Felesége egy fran-cia származású nő: Dehlinger Engenie 2400 kor. évi járadékot kap, de köteles azonnal elhagyni Magyarországot.

Ha a haza 100 év múltán veszélyben lenne, az Akadémia eladhatja a birtokot, de köteles az eladási árból nemzeti hadse-reget szervezni a haza védelmére. De a vevőnek nem szabad sem zsidónak, sem kitért zsidónak, sem olyannak lenni, kinek a családjában zsidó van.

A különös végrendeletet az elhunyt gyermekei pörrel támadják meg, de való-színű, hogy az Akadémia el se fogadja az örökséget.

REGÉNY.

Utazás a hatodik földrészen.

Irta: Koréh Endre. (12)

— Most láthatod fiam, szólalt meg Balmur, hol áll a mi háznk s hogy a nép boldogsága a leg-zentebb esemény a világban. Higgye el, kedves Forze, a mi fejedelmünk atyja a népeknek. Ott, ott áldott a föld, áldott a nép s boldog a madár is. Én is bizalom-ont, ne csüggedjen.

Minden véges ezen a világban, még a nyomorúság is, de legjobban az igazságtal-an hatalmaskodás. Ha kitűnik, hogy Zelo-ménia mily hitvány, gyenge az a perc vé-gének kezdete. Kivánom, hogy én, a ki már vén vagyok, még megérjem szabadulá-sunkat.

Boldogan hagyám itt az életet, ha tudnám, hogy egy szolgánmmal kevesebb, egy boldog néppel több van ezen a vi-lágon!...

IV. FEJEZET.

Váratlan pártfogók.

Másnap reggel Hazib Balmur elé állott s azt mondta:

— Édes öregem, nekem elég volt az itteni tapasztalat szerzésből. Ne is menjünk jobbra, inkább menjünk haza. Ha apámnak elmondjuk, a miket láttunk, hallottunk, nem fog kárhozható, hogy olyan hamar befeje-zük a tanulmányt.

— Igazad van, fiam, de — bár nem akarlak befolyásolni, mert tudom, a feje-delmi fiuknak nem sok hasznuk lehet a kényszer utaztatásból, — mégis megkérde-zlek, nem volna kedved megnézni, ha már itt vagyunk, a fővárost is? Gondoltam egyet. Igazán nagyon rokonszenvezem ezzel a szerencsétlen néppel, óhajtanám megismerni minden tekintetben állapotát. Hát ha használhatnák néki azzal is, ha azt alaposan ismerjük.

Tudod, a bajok orvoslásánál az első teendő, hogy ismerjük meg a bajt a maga valóságában.

Nem volna rossz az sem, ha az érem másik oldalát is megismerjük, vagyis, ha körutunk után atyádnak tudtul adnánk, egyezzzék bele abba, hogy mint fejedelmi örökös, kellő fénnel fordulj meg a machár udvarában. Ez tenné teljessé ismeretünket. Hát ha a machár udvarában való tartózkodás alatt használhatnák valamit szegény Ragomának. Látod, egyre azon törm a fejemet, miképpen segíthetnénk a boldogtalan, elnyomott népen. Ugy érzem, áldottabb, hasznosabb lenne az életem, ha ennek a népek csak egy gondolatnyival is könnyebb-séget tudnék szerezni, ha csak egy sóhaját tehetném is feleslegessé. Mit szólsz ter-venhez?

(Folyt. köv.)

Felolvas szerkesztő

HERCZEG JENŐ.

Laptulajdonos:

GOMBOS FERENCZ

NYILTÉR.

Az Erdélyi bank

és

takarékpénztár részvénytársaság
Kolozsvár, Mátyás király-tér 32. szám.

Olcso törlesztéses jelzálog-kölcsönöket nyújt kolozsvári kész és építendő házakra 10—40 évi időtartamra.

Convertál már meglevő jelzálog-tartozásokat mérsékeltbb százalék mellett.

A kölcsönök készpénzben — tehát nem záloglevelekben — folyósíttatnak és aránylag a legrovidebb idő alatt bonyolítottatnak le.

Kölcsön kéréshez telekkönyvi kivonat benyújtása elég-séges.

Egyébként felvilágosítással készséggel szolgál

az Igazgatóság.

Tudomásul!

Szíves tudomására hozzuk a n. é. közönségnek, hogy a téli időnyre egy alkalmi bevásárlás foly-tán a Deák Ferencz-utca 40. sz. alatt levő nagy posztó- és gyapjuszövetár — raktárunkat, nagyobb mennyiségű —

maradék-szövetekkel

bővítettük ki, melyek a legfinomabb magyar, angol és skót gyártmányu kelmék; teljes öltö-zék, felöltő-, ulster- és télikabátoknak nagyon czészerűek és olcsóságuknál fogva igen alkalma-sak. Továbbá a legfinomabb fekete kelmék

báli és szalon

öltözeknek, a legújabb divatu szövetek, korszolýazó öltözeknek és kostümök-nek nagy választékban.

— Nagy választék szörmeárukban. —

A nagyérdemű közönség szíves pártfogá-sáért esedezik

Moskovits B.

örökösei.

Zauderer

üzletvezető.

Olcsó tisztviselő kölcsönt

kaphatnak állami és közigazgatási tisztviselők, katonatisztek, hivatalnokok és nyugdíjasok 2—15 évre legtöbb esetben kezes nélkül. Minden 1000 korona kölcsön után tőke és kamatban havonta ezirka 9 kor. fizetendő. Megkeresésüknél közlendő: állás, évi törzsfizetés, szolgálati, születési idő és mennyi ösz-szegű a mai napig a kiérdemelt nyugdíjigény.

Előleges kiadás nem szükséges! Ugyszintan olcsó kamatu törlesztéses Jelzálog kölcsö-nök gyorsan átkonvertáltakat. Minden irányban a legnagyobb diszkréció biztosított.

Válasza bélyeg melléklendő.
Országos földhitel- és személykölcson intézet,

Kolozsvár, Király-utca 16.

Értekezni lehet d. u. 3—5 óráig. 2841 18-*

Levelezni óhajt előkelő vidéki ev. ref. val-lásu fiatal ember csakis csinos urlánygyal, vagy fiatal asszonnyal, későbbi megismerkedés lehetősé-gével. Megtetszés esetén házasság nem kívánva. Leveleket kérek a kiadóba „Homerus 22” jel-légere, miket az további. 8 nap leforgása alatt vá-laszolok.

